

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2021

**ΕΡΓΟ: «ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ
10 MW, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ “AGM LIGHTPOWER LTD”, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΙΜΙΘΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (ΛΕΥ/02663/2021)»**

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμων του 2018 έως 2021, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΛΕΥ/02663/2021 και ημερ. 17.11.2021) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο Κύριος του Έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια διαβούλευση και παρουσίαση από τις 28.07.2021, μετά από ανάρτηση προσχεδίου της ΜΕΕΠ στην ιστοσελίδα της εταιρείας και στα γραφεία του Κοινοτικού Συμβουλίου Αγίας Βαρβάρας, ενώ το κοινό ενημερώθηκε γι' αυτό μέσω δημοσιεύσεων σε δύο εφημερίδες δημόσιας κυκλοφορίας, καθώς και με ενημερωτικά φυλλάδια.

Σύμφωνα με τη Γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) σχετικά με τη Χωροθέτηση των Έργων που Αξιοποιούν Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής», που εκδόθηκε στις 21.02.2022, και λόγω της εγγύτητας του έργου με την Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) «Μάμμαρι - Δένεια» (CY2000001), το έργο υποβλήθηκε σε προέλεγχο για τις δυνητικές επιπτώσεις του σε προστατευόμενες περιοχές με βάση το άρθρο 16 του Ν.153(Ι)/2003 περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής και το άρθρο 33 των Ν.127(Ι)/2018 περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα νόμους [2018-2021]. Τα αποτελέσματα της σχετικής έκθεσης προελέγχου συνηγορούν ότι δεν είναι πιθανό να επηρεαστούν τα αντικείμενα προστασίας και η ακεραιότητα της περιοχής ως ΕΖΔ. Κατά την κατασκευή του έργου, δεν θα υπάρξει μεγάλη απώλεια ενδιαιτημάτων που να επηρεάζει την κατάσταση διατήρησης των ειδών και των οικοτόπων χαρακτηρισμού της περιοχής.

Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της στις 05.07.2022, στα πλαίσια της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) σχετικά με τη Χωροθέτηση των Έργων που Αξιοποιούν Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής». Κατά την παρουσίαση του έργου κρίθηκε σημαντικό να (α) οροθετηθεί σε χάρτη ο οικότοπος προτεραιότητας Μεσογειακών Εποχιακών Τελμάτων (3170*), που δημιουργείται από το πετρώδες έδαφος (καυκάλα) της άμεσης περιοχής μελέτης (ΑΠΜ), (β) να ενσωματωθεί στη ΜΕΕΠ παράγραφος που να εξετάζει τη διατήρηση του οικοτόπου 3170*, λαμβάνοντας υπόψη τις κύριες απειλές προς τις λειτουργίες του όπως αυτές καταγράφονται στον τεχνικό οδηγό για τη διαχείριση οικοτόπων του Δικτύου Natura 2000 για τον οικοτόπο των Μεσογειακών Εποχιακών Τελμάτων (3170*) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, (γ) χαρτογραφηθούν η επιφάνεια που καλύπτεται από φρύγανα καθώς και η θέση των δέντρων μωσφιλιάς που δύναται να επηρεαστούν από το έργο και (δ) να χαρτογραφηθεί η παρουσία του είδους *Ornithogalum trichophyllum* στην ΑΠΜ, το οποίο χαρακτηρίζεται υπό κίνδυνο στο Κόκκινο Βιβλίο για τη χλωρίδα της Κύπρου και φύτεται σε περιοχές κοντά στην ΑΠΜ.

Τα συμπληρωματικά στοιχεία υποβλήθηκαν στις 15.11.2022 και αξιολογήθηκαν σε συνεδρία της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον στις 07.03.2023.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, την έκθεση προελέγχου, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων, τη ΜΕΕΠ και τα συμπληρωματικά στοιχεία για το Έργο, ετοιμάστηκε η παρούσα Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο (ΠΕ) χωροθετείται στο νοτιοανατολικό άκρο του τεμαχίου 229, Φ./Σχ.: 20/47, συνολικού εμβαδού 4629076 τ.μ., στην Κοινότητα Κοκκινότριμιθιάς, στη Λευκωσία. Το εμβαδό της περιοχής που θα χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή και λειτουργία του ΠΕ ανέρχεται στα 90000 τ.μ. Η ΑΠΜ εμπίπτει σε πολεοδομική ζώνη Γ3 (ζώνη υπαίθρου). Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος, το τεμάχιο δεν εμπίπτει σε σχέδιο αρδευόμενου ή ξηρικού αναδασμού. Πρόσβαση στο τεμάχιο επιτυγχάνεται μέσω εγγεγραμμένου, δημόσιου δρόμου.

Η σημερινή χρήση γης στην ΑΠΜ αφορά γεωργοκτηνοτροφική δραστηριότητα (βόσκηση προβάτων). Η δραστηριότητα αυτή θα διατηρηθεί, με την εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων σε ελαφρώς υπερυψωμένους άξονες ώστε να επιτρέπεται η διέλευση προβάτων κάτω από αυτά. Στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (ΕΠΜ) εντοπίζονται γεωργικές καλλιέργειες, κτηνοτροφικά υποστατικά και μεμονωμένες κατοικίες. Επίσης, το έδαφος σε ορισμένα σημεία της ΑΠΜ είναι πετρώδες (καυκάλα) και δημιουργεί Μεσογειακά εποχιακά τέλματα, που αποτελούν οικότοπο προτεραιότητας (3170*). Η πλησιέστερη ειδική ζώνη διατήρησης (ΕΖΔ) του δικτύου Natura 2000 είναι η CY2000001 (Μάμμαρι - Δένεια), 650 μ. βόρεια, και το κοντινότερο πέρασμα πουλιών βρίσκεται 9000 μ. δυτικά της ΑΠΜ.

Σε σχέση με τον οικότοπο 3170*, η χαρτογράφησή του στην ΑΠΜ παρουσιάζεται στην εικόνα 1. Λόγω της υφιστάμενης χρήσης της ΑΠΜ, τα περισσότερα τμήματα του οικοτόπου που εντοπίστηκαν στην ΑΠΜ είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένα. Οι θέσεις 1 και 10 αποτελούν τα σημεία όπου η καυκάλα έχει διατηρηθεί σε καλή κατάσταση και θα διατηρηθούν, όπως παρουσιάζεται και στην προτεινόμενη χωροθέτηση (εικόνα 2).

Οι κοντινότερες οικιστικές ζώνες της ΑΠΜ είναι της κοινότητας Μάμμαρι, 450 μ. στα ανατολικά, της κοινότητας Κοκκινότριμιθιάς, 700 μ. στα νότια, και της κοινότητας Δένειας, 2800 μ. στα δυτικά. Η κοντινότερη οικία εντοπίζεται 60 μ. νότια της ΑΠΜ.

Όσο αφορά την χλωρίδα της ΑΠΜ, το μεγαλύτερο μέρος του τεμαχίου αποτελείται από αγρωστώδη βλάστηση. Στο μέρος που δεν έχει επηρεαστεί από την γεωργική δραστηριότητα παρατηρούνται τα είδη *Sarcopoterium spinosum*, *Asphodelus aestivus* και *Thymus capitatus*. Επίσης έχουν εντοπιστεί

11 μεμονωμένα δέντρα Μοσφιλιάς. Δεν εντοπίστηκε κάποιο σπάνιο είδος ή είδος που να περιλαμβάνεται στο Κόκκινο Βιβλίο.

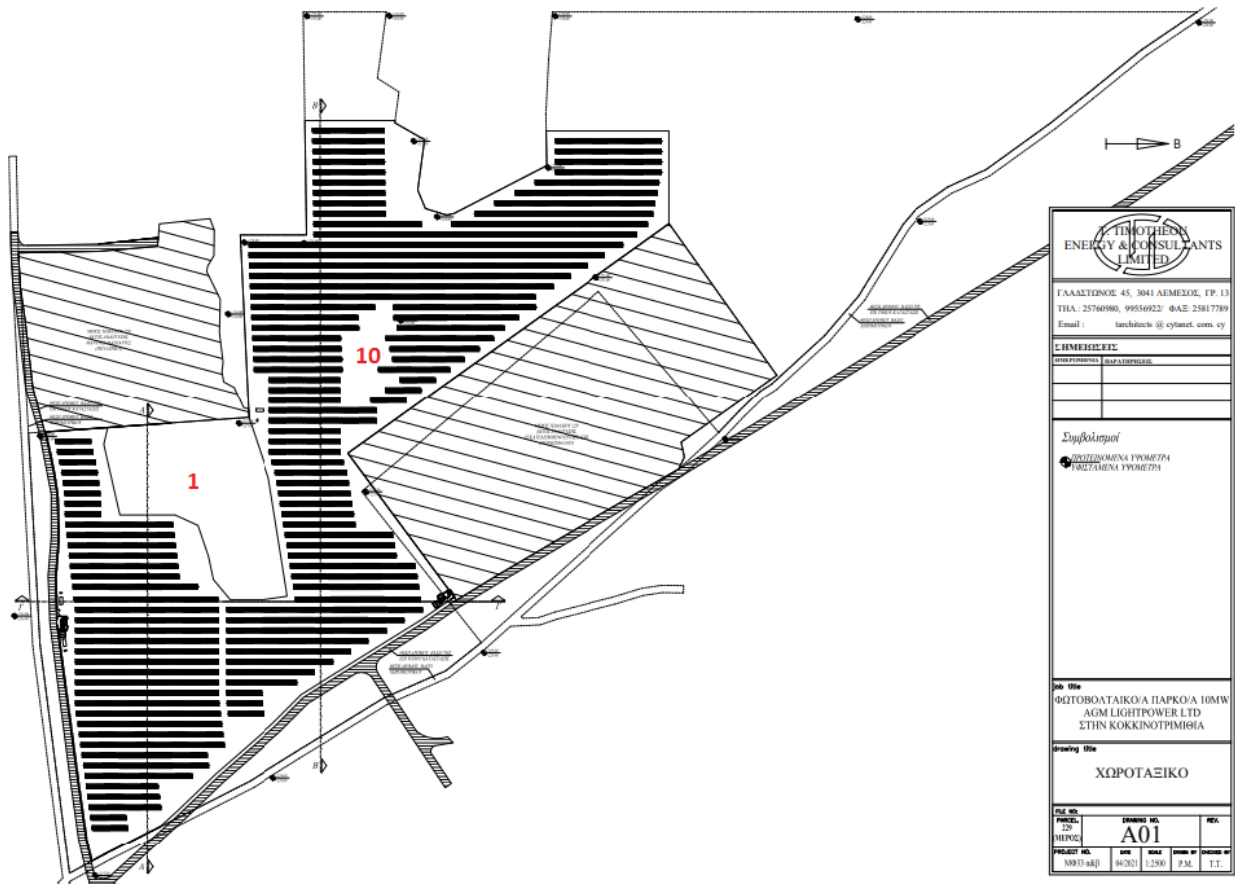

Εικόνα 1: Οικότοπος 3170* στην ΑΠΜ

Όσο αφορά την πανίδα, στην ΕΠΜ παρατηρούνται θηλαστικά και ερπετά με ευρεία εξάπλωση στην Κύπρο, τα οποία δεν αναμένεται να επηρεαστούν σημαντικά από τη λειτουργία του ΠΕ. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η παρουσία δύο ειδών χειρόπτερων (νυκτερίδες) στην ΕΠΜ, που φωλιάζουν στην ΕΖΔ στα βόρεια της ΑΠΜ. Τα είδη αυτά χρησιμοποιούν την ΑΠΜ για σκοπούς τροφοληψίας. Για το έργο εκτελέστηκαν οκτώ (8) επιτόπιες καταγραφές πτηνοπανίδας σύμφωνα με τον οδηγό της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας. Εντοπίστηκαν 59 είδη πουλιών, εκ των οποίων δεκατέσσερα (14) ανήκουν στο Παράρτημα 1 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/147/ΕΚ.

Η κατασκευή του έργου απαιτεί την διαμόρφωση χώρου στάθμευσης, χώρο εγκατάστασης υποσταθμού της ΑΗΚ και λοιπούς βοηθητικούς χώρους, εγκατάσταση 18872 φωτοβολταϊκών πλαισίων με πασαλόμπηξη και σύνδεση συστήματος αποθήκευσης ενέργειας χωρητικότητας 6 MW. Η σύνδεση με το Εναέριο Δίκτυο Μέσης Τάσης θα γίνει μέσω γραμμής μεταφοράς που εντοπίζεται πλησίον της ΑΠΜ και εντός του τεμαχίου μελέτης, στα βορειοανατολικά του ΠΕ.

Πρόταση 1

Εικόνα 2: Χωροταξικό ΠΕ

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το Έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

3.1. Επιπτώσεις κατά τη φάση κατασκευής

3.1.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα κατασκευής δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τις κατασκευαστικές εργασίες και την διείσδυσή τους στους υπόγειους υδροφορείς.

3.1.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι επιπτώσεις στο έδαφος κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα προκληθούν από τη δημιουργία στερεών μη-επικινδύνων αποβλήτων (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού), τα οποία θα απορριφθούν στο έδαφος και την πιθανή ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών, χημικών αποβλήτων, και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων. Οι χωματουργικές εργασίες του έργου, περιλαμβάνουν μικρής έκτασης τροποποιήσεις του φυσικού ανάγλυφου του εδάφους. Επιπλέον, μια

μικρή έκταση εδάφους θα καλυφθεί για τις ανάγκες εγκατάστασης δωματίου μετρητών, καγκελόπορτας κ.τλ. Θα υπάρξει απώλεια των μικρών, ήδη κατακερματισμένων από τη γεωργική δραστηριότητα τμημάτων του οικοτόπου 3170* που παρουσιάζονται στην εικόνα 1 με τους αριθμούς 2 – 9. Λόγω της κατάστασης που βρίσκονται τα συγκεκριμένα σημεία καθώς και του μεγέθους και της ασυνέχειάς τους, η επίπτωση αυτή θεωρείται περιορισμένη.

3.1.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων κατασκευής και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν σε όλες τις φάσεις των κατασκευαστικών εργασιών. Οι εργασίες κατασκευής των νέων εγκαταστάσεων του φωτοβολταϊκού πάρκου αποτελούν τη βασικότερη πηγή έκλυσης σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

3.1.4. Επιπτώσεις στο τοπίο

Οι επιπτώσεις στο τοπίο και τα πιθανά προβλήματα αισθητικής ρύπανσης μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες κατασκευής του Έργου, την εναπόθεση και συσσώρευση των υλικών στον χώρο του εργοταξίου και τη μετακίνηση του εξοπλισμού στο οδικό δίκτυο.

3.1.5. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Οι επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τις εργασίες κατασκευής εντοπίζονται κυρίως στην κατανάλωση καυσίμων κατά τη λειτουργία των μηχανημάτων κατασκευής.

3.1.6. Επιπτώσεις στους βιολογικούς πόρους

Η απώλεια χλωρίδας και πανίδας και η αλλαγή των χαρακτηριστικών των βιοτόπων μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες τοποθέτησης των υλικών κατασκευής του Έργου και από τις εργασίες κατασκευής του Έργου. Η χρήση της γης για καλλιέργεια σιτηρών για βόσκηση προβάτων θα παραμείνει, καθώς η νέα χρήση γης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά) θα γίνει με κατάλληλο σχεδιασμό και τοποθέτηση των φωτοβολταϊκών πλαισίων με τρόπο ώστε το ελάχιστο ύψος από το έδαφος να είναι τουλάχιστον 0.9 μ. για να επιτρέπεται η διέλευση των προβάτων κάτω από αυτά. Με βάση τον τελικό χωροταξικό σχεδιασμό του έργου, θα διατηρηθούν δέκα (10) από τα έντεκα (11) δέντρα μοσφηλιάς που εντοπίζονται στην ΑΠΜ, ενώ ένα (1) θα αφαιρεθεί. Η υλοποίηση του Έργου δεν αναμένεται να προκαλέσει μόνιμες αλλαγές στην πανίδα, εφόσον τα διάφορα ζώα χρησιμοποιούν τα τεμάχια του Έργου κυρίως για προσπέλαση και τροφοληψία. Οι εργασίες εγκατάστασης του ΠΕ δύναται να εκτοπίσουν προσωρινά τα διάφορα άγρια ζώα από την ΑΠΜ.

3.1.7. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή, χωρίς όμως να ξεπερνά τα συνιστάμενα όρια εκθέσεως σε θόρυβο που ορίζει η Οδηγία 2002/49/EK - τα 55dB για τον δείκτη ημέρας (L_{den}). Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό δίκτυο κατά την κατασκευή του Έργου προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των πλαισίων και των βάσεων και τη μεταφορά δομικών και άλλων υλικών από φορτηγά οχήματα.

3.2. Επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργίας

3.2.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Αναμένεται η δημιουργία πολύ μικρών ποσοτήτων υγρών και στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του Έργου, από τις εκπτώσεις των πλαισίων και τη δραστηριότητα των εργαζομένων στο Έργο.

3.2.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Δεν αναμένεται να υπάρξει δημιουργία ποσότητας στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του Έργου ενώ οι αντίστοιχες ποσότητες υγρών αποβλήτων θα είναι μικρές. Το Έργο δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη γεωλογία και στο φυσικό ανάγλυφο της περιοχής.

3.2.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι αρνητικές επιπτώσεις από τις εργασίες συντήρησης του Έργου (περιορισμένες μετακινήσεις οχημάτων, χρήση εξοπλισμού συντηρήσεως) αναμένεται να αντισταθμιστούν από τη λειτουργία του Έργου αφού η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα μειώσει την έκλυση ρύπων από συμβατικές πηγές ενέργειας.

3.2.4. Επιπτώσεις στο τοπίο

Αφορά τον βαθμό οπτικής όχλησης που προκύπτει από την οπτική παρενόχληση ή παρεμπόδιση που προξενεί το Έργο σε κάποιο παρατηρητή. Η κατασκευή του Έργου θα προκαλέσει οπτική όχληση στις γειτονικές αναπτύξεις, αλλά η χωροθέτησή του σε μεγάλη απόσταση από τις κοντινότερες οικιστικές ζώνες μειώνει την βαρύτητα της συγκεκριμένης επίπτωσης.

3.2.5. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Δεν αναμένονται επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τη λειτουργία του Έργου.

3.2.6. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Κατά το στάδιο της συντήρησης αναμένεται να αυξηθεί η στάθμη θορύβου στην περιοχή σε πολύ μικρό βαθμό και παροδικά. Επιπτώσεις στη δημόσια υγεία θα υπάρξουν σε περίπτωση πυρκαγιάς ενώ αρνητικές επιπτώσεις στην κυκλοφορία και στην οικονομία δεν αναμένονται να υπάρξουν.

3.3. Επιπτώσεις κατά τη φάση αποξήλωσης

3.3.1. Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα αποξήλωσης δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης.

3.3.2. Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι κατεδαφίσεις των κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα (οικίσκοι) θα δημιουργήσουν στερεά, μη-επικίνδυνα απόβλητα (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) τα οποία θα απορριφθούν στο έδαφος. Επιπλέον, η πιθανή, ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων, δύνανται να επηρεάσουν το έδαφος.

3.3.3. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές, αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρα αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων αποξήλωσης και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν. Θα υπάρξει έκλυση σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

3.3.4. Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Κατά την αποξήλωση του Έργου θα χρησιμοποιηθεί ενέργεια συμβατικού τύπου μέσω προσωρινών εγκαταστάσεων ηλεκτρισμού για τη λειτουργία των μηχανημάτων και του εξοπλισμού.

3.3.5. Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή. Η διάρκεια αυτής της επίπτωσης θα είναι μικρή και η δριμύτητά της θα είναι αντίστοιχη της φάσης κατασκευής. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό κατά την αποξήλωση του έργου προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των στερεών αποβλήτων που θα προκύπτουν από τον χώρο του Έργου.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Στη ΜΕΕΠ περιλαμβάνονται μέτρα μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τα στάδια κατασκευής, λειτουργίας και αποξήλωσης του έργου που αφορούν τα πιο κάτω:

- Διατήρηση και προστασία όσο το δυνατό περισσότερων φυσικών στοιχείων. Δηλαδή διασφάλιση των σημείων 1 και 10 (Εικόνα 1) όπου παρουσιάζεται ο οικότοπος 3170* και διατήρηση 10 από τα 11 δέντρα μωσφηλιάς που εντοπίζονται εντός της ΑΠΜ.
- Διατήρηση όσο το δυνατό περισσότερων εκτάσεων ακαλύπτου εδάφους στη φυσική τους μορφή.
- Επαναχρησιμοποίηση επιφανειακού εδάφους για σκοπούς τοπιοτέχνησης και επιχωμάτωσης.
- Περίφραξη του έργου και περιμετρική δένδροφύτευση, με την οποία θα διατηρείται ελάχιστη απόσταση 6 μ. και θα δημιουργείται λωρίδα πρασίνου (φύτευση δένδρων ή θάμνων) επαρκούς πλάτους για απομόνωση των εγκαταστάσεων από τα όρια του τεμαχίου. Τα είδη που θα επιλεγούν θα ευνοούν τις διατροφικές συνήθειες των ειδών χειροπτερών που αποτελούν χαρακτηριστικά της ΕΖΔ CY2000001.
- Για την περίφραξη του έργου θα διατηρηθεί απόσταση από το έδαφος, που θα επιτρέπει την ελεύθερη διέλευση ειδών πανίδας.
- Ετοιμασία και αυστηρή τήρηση Σχεδίου Διαχείρισης Εργοταξίου και Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων, με συμπεριλαμβανόμενα μέτρα μετριασμού του παραγόμενου θορύβου από το εργοτάξιο.
- Διαχείριση ξεχωριστά και ανά ρεύμα των παραγόμενων στερεών και υγρών αποβλήτων, με διαχωρισμό των υλικών που δύναται να ανακυκλωθούν και με συμβολή με αδειοδοτημένους φορείς για τα υπόλοιπα.
- Τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός θα πρέπει να συμμορφώνονται με όλες τις ευρωπαϊκές και εθνικές νομοθεσίες και πρότυπα που σχετίζονται με την εκπομπή θορύβου και δονήσεων.

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Λόγω της εγγύτητας του ΠΕ στην ΕΖΔ «Μάμμαρι - Δένεια» του δικτύου Natura 2000, διεξάχθηκε προέλεγχος (screening) για να διαπιστωθεί κατά πόσο το έργο δύναται να επηρεάσει την προστατευόμενη περιοχή και τα αντικείμενα προστασίας της, ως ο όρος της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής της ΣΜΠΕ από τη χωροθέτηση των έργων που αξιοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής, που εκδόθηκε στις 21.02.2022. Η έκθεση προελέγχου επισυνάπτεται.

Η αξιολόγηση του προτεινόμενου έργου κατά το στάδιο του προελέγχου, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν είναι πιθανό να επηρεαστούν τα αντικείμενα προστασίας και η ακεραιότητα / χαρακτήρας της περιοχής ως ΕΖΔ. Κατά την κατασκευή του έργου, δεν θα υπάρξει μεγάλη απώλεια ενδιαιτημάτων που να επηρεάζει την κατάσταση διατήρησης των ειδών και οικοτόπων χαρακτηρισμού της περιοχής. Για την καλύτερη εναρμόνιση του έργου με τις περιβαλλοντικές ευαισθησίες της ΕΠΜ, προτείνονται συγκεκριμένοι όροι που ενσωματώνονται στο Παράρτημα Όρων της παρούσας.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 28 των Νόμων, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής, των εμπλεκόμενων Τμημάτων, την έκθεση προελέγχου και την επιτόπια επίσκεψη. Η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους πιο κάτω όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται.

Στη Γνωμοδότηση επισυνάπτεται Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Παναγιώτης Χαραλάμπους

για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος

Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.117

24 Μαΐου 2023

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ: «ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 10 MW, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ “AGM LIGHTPOWER LTD”, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΙΜΙΘΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (ΛΕΥ/02663/2021)»

Στα πλαίσια διαβούλευσης για την αξιολόγηση του έργου υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις από το Τμήμα Γεωργίας με επιστολή (αρ. φακ. 02.10.005 και ημερ. 09.03.2023) στην οποία αναφέρεται ότι δεν φέρει ένσταση για το έργο καθώς ο σχεδιασμός του δίνει την δυνατότητα συνύπαρξης των δύο χρήσεων γης: (α) καλλιέργεια σιτηρών για βόσκηση προβάτων και (β) χρήση γης για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά). Τονίζει όμως ότι ο σχεδιασμός του έργου δεν πρέπει να αποκλίνει από τις προδιαγραφές που αναφέρονται στην ΜΕΕΠ, ότι το τεμάχιο θα πρέπει να καλλιεργείται με κτηνοτροφικά φυτά και ότι πρέπει να διασφαλιστεί η δυνατότητα παροχής πρόσβασης σε πρόβατα εντός του περιφραγμένου μέρους του έργου.

Οι απόψεις του Τμήματος Γεωργίας έχουν ενσωματωθεί ως ουσιώδεις όροι στο Παράρτημα Όρων της παρούσας.

Στα πλαίσια του έργου δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό, σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΑΪΟΣ, 2023

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΡΓΟ: «ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 10 MW, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ “AGM LIGHTPOWER LTD”, ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΙΜΙΘΙΑΣ, ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (ΛΕΥ/02663/2021)»

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι:

1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
3. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου.
4. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
5. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 (Αρ. 106(Ι)/2002) μέχρι 2013 [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Νομοθεσίες, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Ελεγχος και Προστασία της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους], εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
6. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
7. Να χρησιμοποιείται μόνο το υφιστάμενο οδικό δίκτυο για την εξυπηρέτηση των αναγκών κατασκευής, λειτουργίας και αποξήλωσης του έργου.
8. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.
9. Να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε όλα τα σημεία του έργου για τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.
10. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει τον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση ατυχήματος ή αμέλειας.
11. Να μην επηρεαστούν τα τμήματα 1 και 10 της ΑΠΜ που παρουσιάζονται στην εικόνα 1 της παρούσας Γνωμοδότησης και η τοποθέτηση των πλαισίων να ακολουθήσει τον χωροταξικό σχεδιασμό που παρουσιάζεται στην εικόνα 2, για να διασφαλιστεί η διατήρηση του οικοτόπου 3170* (καυκάλα). **Ο όρος είναι Ουσιώδης**

12. Να ετοιμαστεί κατάλληλο πρόγραμμα για σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή εφαρμογή των περιβαλλοντικών όρων της παρούσας Γνωμοδότησης κατά το στάδιο κατασκευής και λειτουργίας του έργου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του έργου:

13. Ο εργολάβος που θα αναλάβει το έργο να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Ε.Κ.Κ [Κανονισμός 7, Παράγραφος (2α και 2β)], ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Ε.Κ.Κ), που εκδίδεται δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων 2011 έως 2022 και Κανονισμών Κ.Δ.Π. 159/2011 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων τους.

14. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 έως 2022, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.

15. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις κατηγορίες του έργου.

16. Ο εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Ε.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στον χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Ε.Κ.Κ.

17. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την έργο που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.

18. Οι εργασίες να περιορίζονται αποκλειστικά εντός του τεμαχίου χωροθέτησης του έργου. Να μην γίνει καμιά επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.

19. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου που να εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.

20. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία και σε στεγασμένο χώρο με βάση από μπετόν και με περιτοίχισμα.

21. Στους χώρους του εργοταξίου να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης με βάση τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022.
22. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες κατασκευής και συντήρησης του εξοπλισμού και από τυχόν διαρροές (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, κενοί περιέκτες καυσίμων, πετρελαιοειδών, λιπαντικών, διαλυτών και άλλων επικίνδυνων χημικών ουσιών, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
23. Η προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε όχληση.
24. Τα απόβλητα συσκευασίας που θα προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
25. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.
26. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού των εργοταξίων να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.
27. Οι εργασίες υλοποίησης του έργου να γίνουν μεταξύ των μηνών Οκτωβρίου και Φεβρουαρίου, όπου είναι εκτός εποχής φωλεοποίησης και αναπαραγωγής της πτηνοπανίδας, για να μειωθούν οι επιπτώσεις στα είδη της ευρύτερης περιοχής. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
28. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης. Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τη δημιουργία σκόνης προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα, όπως:
- Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
 - Να υπάρχει πρόγραμμα δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
 - Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 χλμ./ ώρα) στους χωμάτινους δρόμους.

- iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από και προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορητών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
- v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματοουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- vi. Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
- vii. Οι χωματοουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυσμένων με αιωρούμενα σωματίδια.
- viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς και η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
- ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

29. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:

- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου
- ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου
- iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών
- iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπετασμάτων.
- v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας.
- vi. Να γίνεται σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
- vii. Να τηρείται κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό μικρότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.

30. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανakλάσεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.

31. Να γίνει η λιγότερη δυνατή επέμβαση στον χώρο και οι εκχερσώσεις και οι επιχωματώσεις να περιοριστούν στις απολύτως αναγκαίες.

32. Οι πάσσαλοι στερέωσης των πλαισίων να στερεωθούν στο έδαφος με τη μέθοδο της πασσαλόμπτυξης, ώστε να αποφευχθεί η μη αναγκαία χρήση μπετόν.

33. Η περίφραξη, να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν. Να τοποθετηθεί ειδική περίφραξη, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον, ώστε η πανίδα της περιοχής, να μπορεί να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**

34. Τα τμήματα 1 και 10 της ΑΠΜ που παρουσιάζονται στην εικόνα 1 της παρούσας Γνωμοδότησης να περιφραχθούν περιμετρικά για να παρεμποδίζεται η πρόσβαση προβάτων για βόσκηση επί των ακεραίων τμημάτων του οικοτόπου 3170* (καυκάλα). Η περίφραξη στα σημεία αυτά να τοποθετηθεί σε απόσταση 1 μ. από το όριο εντοπισμού του οικοτόπου 3170*, τουλάχιστον. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
35. Να διατηρηθεί απόσταση τουλάχιστον 5 μ. μεταξύ της περίφραξης και των θέσεων όπου έχει εντοπιστεί το είδος του Κόκκινο Βιβλίο για τη χλωρίδα της Κύπρου, *Ornithogalum trichophyllum*, από το Τμήμα Δασών. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
36. Να μη γίνει συμπίεση ή σφράγιση του εδάφους, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος πλημμύρας και υδατικής διάβρωσης.
37. Το επιφανειακό έδαφος να διαφυλαχθεί για τη διατήρηση της ικανότητας απορρόφησης των όμβριων υδάτων.
38. Να εκπονηθεί μελέτη διαχείρισης όμβριων υδάτων κατά το στάδιο της Άδειας Οικοδομής για την ετοιμασία κατάλληλου και επαρκούς συστήματος συλλογής και διαχείρισης όμβριων υδάτων.
39. Να γίνει περιμετρική φύτευση του έργου με είδη που ενισχύουν την άγρια ζωή. Η επιλογή των ειδών να γίνει μετά από διαβούλευση με το Τμήμα Δασών και να επιλεγούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη, κυρίως φρουτόδεντρα, για να ευνοηθούν οι φρουτονυχτερίδες που φιλοξενούνται στην της ΕΖΔ «Μάμμαρι – Δένεια». **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
40. Για αποφυγή ηλεκτροπληξίας των ειδών πανίδας της ευρύτερης περιοχής όσο και των εκτρεφόμενων ζώων, τα καλώδια να μονωθούν κατάλληλα ή να εγκατασταθούν υπόγεια. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
41. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων.
42. Ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου:

43. Να γίνει κατάλληλη σήμανση και να απαγορεύεται η είσοδος στην εγκατάσταση σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο ώστε να ασφαλίζεται η παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν.
44. Να επιτρέπεται η πρόσβαση προβάτων στο περιφραγμένο μέρος του έργου για να διατηρηθεί η γεωργοκτηνοτροφική δραστηριότητα (βόσκηση προβάτων) για την οποία χρησιμοποιείτο η περιοχή που καταλαμβάνει το έργο. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
45. Το τεμάχιο να καλλιεργείται με κτηνοτροφικά φυτά για να συντηρηθεί η υφιστάμενη γεωργοκτηνοτροφική δραστηριότητα (βόσκηση προβάτων). Για την επιλογή των ειδών φυτών που θα χρησιμοποιηθούν για αυτό τον σκοπό να γίνει διαβούλευση με το Τμήμα Γεωργίας. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
46. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου, ο οποίος σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (π.χ. αποψίλωση ξηράς βλάστησης κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης υποδομής αντικεραυνικής προστασίας, και να προμηθευτεί τον απαιτούμενο πυροσβεστικό εξοπλισμό (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.

47. Εφόσον γίνεται υγρός καθαρισμός των φωτοβολταϊκών πλαισίων, τότε να χρησιμοποιείται πιεστικό σύστημα νερού χαμηλής κατανάλωσης.
48. Η καταπολέμηση των ζιζανίων να γίνεται με μηχανικά μέσα και εκτός της περιόδου φωλεοποίησης ειδών πτηνοπανίδας (Μάρτιος- Ιούνιος). Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, να γίνεται χρήση ζιζανιοκτόνων τα οποία να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, καθώς και με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΚΔΠ 93/2018). **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
49. Η συντήρηση των πλαισίων να γίνεται πριν ή μετά της περιόδου φωλεοποίησης ειδών πτηνοπανίδας (Μάρτιος- Ιούνιος) για την ελαχιστοποίηση της ενόχλησης που δύναται να προκληθεί. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
50. Οποιαδήποτε απόβλητα προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2022.
51. Να μην χρησιμοποιείται φωτισμός το βράδυ σε ολόκληρη την εγκατάσταση. Φωτισμός να χρησιμοποιείται αν απαιτείται μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο αποξήλωσης του έργου:

52. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.
53. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:
- i. Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τη λειτουργία τους.
 - ii. Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
 - iii. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΜΑΪΟΣ, 2023